

N. Z e l a ė d i j o s

L I E T U V I S

-o-

N.Z. L.B. INFORMACINIS BIULETENIS Nr. 16

Red.- Vl. Butkiene, Invercargill P.O. 1953 m. vasario mėn.

-o-

Brangūs Broliai ir Sesės Lietuviai,

Ir vėl Vasario Sešioliktoji, o gyvenamoji aplinka nepasikeičia: iskeltos vėliavos nesveikina gatvėn isskubancio lietuvio tremtinio, lietuviškosios kariuomenės parado darnumas nedžiugina akies. Lietuvoje gi šios Laisvės minėjimo dienos proga okupantas dar žiauresnėm priemonėm kankina pavergtus brolius ir seseris. Gi Sibiran istremtųjų visos dienos pavirto į vieną bagalinę kancios ir bado dieną. Skaudu laisvės atgavimo šventės sukaktį minėti šiandien mums, kada Lietuvai jau trylikti metai kai toji laisvė išplėsta. Tačiau nepalyginamai skaudžiau yra broliams Tėvynėje ir Sibire.

Žinome gerai, kad 1918 metais Lietuvai laisvės niekas veltui nedave. Savanoriai-kūrėjai daug kraujo sudėjo, o mūsų tėvai daug vargo pakėle ir daug pastangų padėjo okupantų ir karo nuteriotą kraštą atstatydami. Mes tosios laisvės vaisiais naudojomes: turėjome laisvą ir sotų gyvenimą, mokslus ėjome, ar dirbome naudingą darbą.

Ir šiandien mes esame laimingesni už daugelį brolių ir seserų lietuvių. Jie kencia baimę, persekiojimus, badą ir žudynes, o mes, laimingesnio likimo dėka Vakarų pasaulin pakliuvę esame sotūs ir gana gerai ekonominiai apsirūpinę, savystoviai ir savo vaikų ateitį galime planuoti. Tik dalis tremtinių dar liko varge Europoje.

Neturime sąlygų Lietuvoje pasilikusiems ar Sibiran istremtiems padėti, tačiau lengva būtų Europoje pasilikusiems ištiesti pagalbos ranką. Ten dar liko ligonių, senelių ir mokslus siekėčio jaunimo.

Susirinksime kad ir mažais būreliais 35 metų Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo sukaktį paminėti. Šiosn sukakties proga išipareigokime būti veiklesniais lietuviškosios bendruomenės nariais. Pasiryžkin vaikus išaukleti tikrais lietuviais patrijotais ir tuo pačiu pasiryž-

kime būti žymiai duosnesniais ateityje Europoje vargstantiems tautie-
ciams.

Lietuvių tautos reprezentantai-Vadovaujantieji Veiksniai-deda vi-
sas pastangas Lietuvai išlaisvinti. Neuztenka mums vien pasyvaus, kad
ir švento tikėjimo, kad jų pastangos atneš Lietuvai laisvę. Reikės au-
ku, gal ir kraujo. Neabejotinai sudėsime jas, kai likimo valanda to pa-
reikalaus. Tačiau jau ši andien Tautos Fondas, ta Lietuvos laisvini-
mo darbu finansavimo institucija, saukiasi mūsų paramos. Vakarų pasauly-
je gyvenančių lietuvių aukos ir yra vienintelė Tautos Fondo pajama.
Lietuvos laisvinimo darbas reikalauja daug ir nuolatinių išlaidų.
Yra krastų, kuriuose lietuviai gausiai aukoja Tautos Fondui ir Europo-
je vargstantiems lietuviams, Naujosios Zelandijos lietuviai iki šiol,
deja, labai nedaug savo aukomis prisidėjo.

Aukoti mes galime ir gausiai pajėgtume, jei pirmoj vietoj staty-
tume Lietuvos išlaisvinimo reikalą ir varge patekusio brolio ar sesers
susėpimą, o tik paskui asmeninį, k.a.nuosavą namą, automobilį ar kai-
linį palatą...

Mēs nepalaužiamai tikime Lietuvos prisikėlimu. Tauta, kuri didžia-
išnaikinamo pavojų metu išliko gyva ir pagimdė tiek dvasios mil-
žinų ir pasišventėlių dėl josios laisvės, negali išnykti. Istorija rodo,
kad kas laisvės trokšta ir dėl jos aukojasi- ta laisvę anksčiau ar vė-
liau atgauna. Siandien gi ne vien lietuvių tauta neteko laisvės. Pavergtos
išstisos tautos su milijonais žmonių. Jos visos nepasiduoda žiauraus liki-
mo valiai, bet visu atkaklumu jam priešinasi. Bolševikų diktatūra
gręso užgrobti ir visą likusią laisvąją pasaulį. Ačiu Dievui, ši pavojų
Vakarų pasaulis laiku pajuto. Laisvajam pasauliui vadovaujantieji
vyrai iš pasyvaus pasipriešinimo komunizmui pereina į aktyvų. Vasario
šešioliktosios išvakarėse prezidento Eisenhowerio pradėta nauja akcija
tolimuose Rytuose, tikėkime, bus naujos kovos prieš komunizmą pradžia.
Savo programoje Jis yra įsirašęs ir bolševikų pavergtųjų Europos tau-
tų, jų tarpe ir Lietuvos, išlaisvinimą.

Siandien dar atkakliau belskimės į Vakarų pasaulio žmogaus sąžinę,
o per ją į vadovaujancius valstybių vyrus, nuolatos primindami jiems
bolševikinius kešlus pasauliui pavergimui. Išaiškinkime Vakarų pasaulio

žmogui, kad bolševikui jokia klasta ir joks smurtas nėra per didelis. Įrodykite jam, kad bolševikas tik su jėga tesiskaito ir jos bijo, nes jis nėra toks stiprus, kaip daugelis Vakaruose mano. Bolševikai turi nepaprastai didelių vidujinių sunkumų. Ten žmonės gyvena pusbadžiai ir daugelis karo metu matė nepalyginamai geresnes Vakarų pasaulio ekonomines sąlygas. Rusų pavergti žmonės mielai norėtų išsivaduoti iš bolševikinės vergijos, tačiau to vieni padaryti negali. Jiems reikia paramos iš šono. Šią paramą turi Vakarai suteikti. Juo greičiau jie tą padarys, juo kova prieš bolševikus bus lengvesnė. Per ilgai gi delsdami patys bolševikų gali būti sunaikinti.

Trisdesimt penktosios Nepriklausomybės paskelbimo sukakties proga įrodykite patys sau, kad ne vien žodžiais Tėvyne mylime, bet būkime verti savanorių sudėtų ktaujo aukų, būkime verti partizanų Lietuvoje vedamos kovos, atjauškime Sibire kenciančius ir padėkime Europoje vargantantiems bei prisidėkime aukomis prie Lietuvos išlaisvinimo. Tegu Laisvės Varpe irasytas sūkis: "Tas laisvės nevertas, kas negina jos" lydi mus per visą trėmties gyvenimą, į laimingą Lietuvos Prisikėlimą.

Antanas Butkus

Kelios Mintys Vasario Sesioliktajam Artinantis

"Jiems išgrobs ten turtus ir parduos.

Tokia lieka šalis nerami.

Švilpia rudas per gruodą ruduo,

Nėsa nerimo daug Nerimi."

(Lietuva, A. Miskinis)

Praėjo jau 35 metai nuo Vasario 16-tosios paskelbimo. Skaiciuojami juos ir pats savo akimis netiki. 35, o ju tarpe vos 22 Nepriklausomybės metai. Lyg tas kūdikis, pradėdas drąsiau ant savo kojų, buvo mūsų Nepriklausomoji Lietuva pradėjusi bujoti po pirmo Pasaulinio karo sukurių. Nenoriu čia minėti mūsų valstybės progreso nepriklausomybės metu, nes tai ir taip visiems gerai žinoma. Atsimename, kaip po karo mūsų tėvai, o ne vienas ir mes, iš niekės turėjome pradėti gyventi. Ir per tuos 22 metus ūkininkas ant nudegusių pamatų jau turėjo pilnus

tvartus gyvulių, klėtis, pilnas javų, namus su krykštaujancia priaugancia karta... Valdininkas turėjo užtikrintą pragyvenimo šaltinį, darbininkas iš sutaupų lipidėsi nuosava gūžta. Reikėjo kovoti su vargais ir nepritekliais, dirbti, spaustis, kad rytojus būtų tikresnis, sotesnis. Atsimenu, tėvai sakydavo: kad tik nebebūtų kito karo, kad tik nors mes spėtume ramiai numirti, bet... jų troškimai neišsipildė ir šiandien jau trylika metų, kaip laukiame tos dienos, kada Lietuva vėl bus laisva.

Ka Nepriklausomybės laikotarpyje buvome savo tėvynėje pastūmėje pirmyn, šiandien tai liko sutripta, išdeginta, išlaužyta, išgriauta, išniekiną. Ir ne tik medžiaginės gėrybės, bet ir mūsų dvasiniai turtais: mūsų tikėjimas, mūsų mokslo šventovės, mūsų spauda, mūsų atviras žodis ir net mūsų slapta mintis. Vėl to paties nuožmaus rusų letena dar siaubingesniu šešėliu dengia mūsų brangią žemę.

Vasario 16 -tąją minėdavome Lietuvoje iškilingais paradais, aktais, dėdavome vainikus ant Nežinomo Kareivio kapo. Pasipuodavo miestai iliuminacijomis, aidėdavo karių dainos ir marsai. Šiandien Lietuvos tas minėjimas vyksta slapta, tik Lietuvos vaikų širdyse. Lietuvos gariose partizanai Nepriklausomybės šventę švenčia savo bunkeriuose ir, minėdami 1918 metais žuvusį Nežinomą Kari, drauge mini ir šiuo metu užstančius tūkstančius sesių-brolių lietuvių nežinomo kario vardu. Siaučiančios audros juos laužia po vieną, po du, laužia grupėmis, bet vistiek lieka kieti ir atsparūs žiauriam bolševiko spaudimui, Jeigu paklaustume savo partizaną, dėl ko jis pasirinko sunkią miškinio dalį, greičiausia jis atsakytų poeto A. Miskinio žodžiais:

„Mes už Tavo pėdą Tavo pėdoj žūsim,
Tu krauju žydėsi kraujo Nemune,
Iš Tavęs iseisim. O Tu verksi mūsų? - Ne.
O palydėsi? - Ne. Atminsi? - Ne.“

Mes šia dieną paminėkime rimtyje ir susikaupime, savo širdyse jausdami didžiąją mūsų šalies tragediją, užmiršdami savo kasdienes rūpesčius, nes jie tikrai nublunka apie Tėvynėje vargstančių brolių dalį. Tegu Lietuvos partizanų, tiek kovojusių pirmojo Pasaulinio karo metu, tiek kovojančių dabar, kraujas ir aukos už savo žemės pėdą

ir jos laisvę, žiėbia ir mūsu sirdyse negestanti, ilgesi savo Tėvynės laukų, savo brolių ir sesių, ir tegu sustiprina mūsu tikėjimą į Lietuvos laisvę.

Vladė Butkienė

Mus sveikina

Kalėdų ir Naujųjų Metų proga N.Z.L.B. Krašto Valdyba gavo malonius sveikinimus iš:

VLIKo Vykdomosios Tarybos Pirmininko prof. K. Žalkausko,
Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininko inž. Pr. Zundės ir
P.L.B. Kanados Krašto Valdybos.

N.Z.L.B. Krašto Valdybos Nutarimai.

N.Z.L.B. Krašto Valdybos posėdis įvyko Dunedine 1952 m. gruodžio mėn. 27 d. Posėdyje dalyvavo: pirm. A. Butkus, vicepirm. B. Kuzma, izd. Vl. Skridulaitis, NZ Lietuvio red. Vl. Butkienė ir sekret. S. Jurkėnas.

Svarstyta:

Nutarta:

1. Lietuvos Politinių Kalinių Mortirologijos skyriaus išleisto "Stop Genocide" ženklelio platinimo klausimas.

Ženklelį platinti NZ Lietuvių Bendruomenės narių tarpe. Jo kaina 3 pensai už ženklelį. Pajamos už minėtus ženklelius bus paskirstytos sekanciai: 45% Mortirologijos Skyriui, 45% L.B. Vokietijos Krašto Valdybai ir 10% N.Z.L.B. Krašto Valdybos kasai. Ženklelių platinimas pavedamas Apylinkių Valdyboms ir Seniūnijoms, kurios atsiskaito tiesiogiai su Krašto Valdybos izdininku.

2. Rūbų, avalynės ir kt. rinkliava Vokietijoje pasilikusiems per L. Raudonąją Kryžį.

2. Nutarta praveisti piniginę, rūbų, avalynės ir kt. rinkliavą Vokietijoje pasilikusiems per L.R.K. Rinkliavą vykdyti ta pačia tvarka, per Apylinkių Valdybas ir Seniūnijas. Rūbai turėtų būti svarūs ir sutaisyti.

3. Diepholz'o Lietuvių Gimnazijos mokinio šelpimo klausimas.

3. Atsiklausti Apylinkių Valdybas ir Seniūnijas kiek atsirastų Bendruomenės narių, sutinkančių šelpti Diepholz'o gimn. mokinį nuolatinei, kiek vienkartiniai ir kokio-

-6-

4. Solidarumo mokeskis.

5. Pasiruošimas Vasario 16 d. šventės minėjimui.

6. Žinios dėl L.B. Kartotekos

7. Žinių Biuletenių redaktoriui teikimo klausimas.

mis sumomis. Žinias prisiųsti kaip galint greičiau, pageidautina iki kovo 1 d.

4. Paraginti Apylinkių Valdybų Pirminikus ir Seniūnus atsikaityti su Krašto Valdybos izdininku dėl sukinkto solidarumo mokesčio ne vėliau kaip iki š.m. kovo mėn. 1 d.

6. Artinantis Vasario 16 d. šventei primenama Apylinkių Valdyboms ir Seniūnams pradedti šiai šventei iš anksto ruoštis. Pageidautina duoti spaudai ir radiofonams žinių apie Lietuvą. Valdyba nutarė rūpintis išigyti lietuviškų plokštelių.

6. Pareigoti Apylinkių Valdybas ir Seniūnus surinkti žinias dėl L.B. Narių Kartotekos iki š.m. kovo mėn. 1 d.

7. Prasūti Apyl. Valdybas ir Seniūnus paskirti po vieną korespondentą iš kiekvienos apylinkės ar seniūnijos teikti žinias Biuletenio redaktoriui apie vietos lietuvių gyvenimą ir bendruomenės veiklą. Žinios bus vartojamos ir metraščiui. Žinias prašoma teikti ne rečiau, kaip kartą, i du mėnesius.

Vasario 16-tosios Minėjimas Dunedine įvyks sekancia tvarka:

Sekmadienį, vasario 15 d. 11 val., pamaldos Katedroje su tai dienai pritaikytu pamokslu angly kalba. Per pamaldas p.A. Vyčius giedos lietuviškas giesmes. Po pamaldų Katedros parapijos saleje posėdis: posėdžio atidarymas, prezidiumo rinkimas, Vald. Pirm. A. Butkaus paskaita. Meninę dalį užpildys P.A. Vyčius solo dainomis, Vaikai deklamacijomis ir Vl. Butkienė skaitymu. Sugiedojus Himną posėdis uždaromas ir po jo einamieji reikalai.

Valdybos Izdininko Pranešimas

Solidarumo mokesčio sumokėtojai p.p. J. Janikevičius (2 asm.) £3-0-0, sumokėta iki 1952.4.1., F. Jarasius (2 asm.) £1-3-6, sumokėta iki 1953.1.1. P. Šimkus (2 asm.) £1-10-0, iki 1951.7.1. ir A. Vyčius £1-10-0 iki 1953.11.

Dunedine pasizvalgius.

Malonu nors karta į metus nukakti į miestą, kur yra daugiau susibūrusių lietuvių. Čia noriu pasidalinti su visais lietuviškosios kolonijos nariais maloniu išpuščiu iš Dunedino lietuvių gyvenimo. Prisimenant tą dieną, kai buvome išlaipinti Wellingtone iš laivo su pora aplūžusių lagaminų, norisi plačiai nusišypsoti, kad po trijų N.Zelandijoje išgyventų metų visi ir dvasiniai ir materialiniai atkutę. Daugumas turi pirktus namus, kai kas statosi naują, vienas kitas turi mašiną. Kai užėini aplankyti naują namo savininką, tai taip ir matai, kad net ir gėlė jam nuosavame darželyje maloniau kvepia.

Iš Dunedine gyvenančių 34 asmenų (jų tarpe 11 vaikų) du dirba uoste, du nuosavoje mašinu remonto dirbtuvėje, 3 saldainių fabrike, 1 vaistų sandėlyje, 4 ligoninėje, 1 rastišinėje, 1 batų girbtuvėje, 1 spaustuovėje, 2 siuvykloje, 1 pieninėje laborantu, 1 kepykloje ir 2 vilnų sandėlyje. Visi mokyklinio amžiaus vaikai lanko katalikų mokyklas. Buvo pradėta Sekmadienio Mokykla, bet dėl vaikų per daug skirtingo amžiaus, ji laikinai sustojo. Norima įrengti atskirą patalpą bibliotekai ir susirinkimui. Dunedine šiuo metu dirba visi suaugusieji, išskyrus dvi moteris, kurios turi mažus vaikus.

Kalėdų antrą dieną buvo suruošta gegužinė, į kurią visi nuvyko lietuvių mašinomis. Buvo ir trys šeimos iš kitur: p.p. Jarašiai, Makauskai ir Butkai. Gegužinė praėjo labai gražioje nuotaikoje. Jos metu buvo surinkta virš £ 3. Vokietijoje esantiems tautiečiams suselpti.

Lietuviškosios Kolonijos Padidėjimas.

P.p. Jurkenus, susilaukusius sūnaus, nuosirdžiai sveikiname, linkėdami sūnų išauginti sauniu lietuviu.

-Dėl grynai mano neapsižiūrėjimo agr. Č.Liutiko atsiųstas reportžas iš Aucklando lietuvių gyvenimo nebuvo patalpintas biuletenyje, ką labai apgailestauju ir atsiprasau visus aucklandiečius ir p.Liutiką.

Redaktorius

-Zinanciuosius p.Puidokaitės ir p. Polensko adresus, maloniai prašome pranešti NZ Lietuvio redaktoriui.

Trijų Metų Sukakti Minint

N.Zelandijon atvykę lietuviai³ buvo išskirstyti į darbus labai išsklaidytai. Tik keletas viengungių vyrų buvo paskirti į Lower Hutt, kuri gi gyveno daugumoje po vieną seimą ar asmenį. Kad Pahiatua stovykloje pradėtas bendruomeninis gyvenimas visai nužgestu, tuometinės NZ Lietuvių Sąjungos Valdybos buvo nusistatyta leisti neperiodini informacinį biuletinį. Jo pirmasis Nr. išėjo 1950.2.16. Biuletenis buvo pavadintas "N.Zelandijos Lietuvis". Pirmąjį nr. leisdama neturėjome savo rotatoriaus, kurio nuomavimas pasirodė esąs labai brangus. Teko išigyti nuosava. Per tą laiką išleista 16 numerių, neskaitant kelių valdybos aplinkraščių. Tai nėra daug, tačiau negaunant pastovios informacinės medžiagos iš vietos lietuvių kolonijų gyvenimo ir dirbant tik dviem skaitome, kad "N.Zelandijos Lietuvis" savo egzistenciją pateisino. Atėityje, jei atsiras pastovūs korespondentai ir prisiūs reguliariai reportazus iš vietinių kolonijų, biuletinį bus galima išleisti dažniau. Ketvirtuosius metus pradėdami mes lauksime iš mielų tautiečių talkos: straipsnių ir svarbiausia, nuolatinių reportazų iš kolonijų gyvenimo. Tai pagyvins biuletinį ir išjudins mūsų bendruomeninį gyvenimą.